

Koncepce Klienty orientovaná veřejná správa 2030

EFEKTIVNĚ FUNGUJÍCÍ SYSTÉM VEŘEJNÉ SPRÁVY (str. 55)

ODHADOVANÁ FINANČNÍ NÁROČNOST REALIZACE SPECIFICKÉHO CÍLE: 150 mil.

TYP NÁKLADŮ: lidské zdroje, školení, pronájem místností, rozšíření informačního systému

SPECIFICKÝ CÍL 2.4: ZEFEKTIVNIT SPOLUPRÁCI OBCÍ

ŘEŠENÍ:

Od roku 2013 byly na podporu meziobecní spolupráce průběžně vyčleněny nemalé finanční prostředky z Evropských strukturálních a investičních fondů, které napomohly obecnému povědomí o možnostech meziobecní spolupráce v komunálním prostředí. I přes uvedenou finanční podporu je meziobecní spolupráce při výkonu veřejné správy stále v zásadě nahodilá a nezohledňuje při své realizaci stávající správní obvody obcí s rozšířenou působností.

Ačkoliv dnes správní obvod obce třetího typu slouží výhradně k výkonu přenesené působnosti, byla většina obcí třetího typu (jak uvedeno již výše) původně definována ve vztahu k mikroregionálním centřům, resp. mikroregionům, kterým se ORP jako celek přibližují. Mikroregiony, resp. jejich přirozená centra, jsou využitelné pro meziobecní spolupráci, neexistuje proto žádný věcný důvod, aby pro výkon meziobecní spolupráce v oblasti výkonu veřejné správy neměl být využit správní obvod obce třetího typu, který se s mikroregionem takřka shoduje. Cílem je proto usměrnění meziobecní spolupráce v rámci této entity.

Podpůrně by pro výkon meziobecní spolupráce mohla být využita rovněž i nově vymezená submikroregionální úroveň, která má ve vztahu k mikroregionům subsidiární charakter. Dílčím aspektem obecného zvýšení efektivity meziobecní spolupráce je pak vytvoření specifických nástrojů meziobecní spolupráce v aglomeračních celcích.

Uvedeným řešením nezamýšlí stát v žádném případě podvazovat spontánní charakter meziobecní spolupráce, který je její podstatou, či zakazovat nebo dokonce nařizovat určité nástroje této spolupráce.

SEZNAM NAVRHOVANÝCH OPATŘENÍ:

2.4.1 PODPORA MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE VE SPRÁVNÍCH OBVODECH OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ COBY PŘIROZENÝCH MIKROREGIONÁLNÍCH CENTRECH

DŮVOD ZAŘAZENÍ NÁVRHU OPATŘENÍ

Zmíněné podobnosti mezi správním obvodem obce třetího typu a mikroregionální úrovní lze využít zejména při výkonu určité poměrně úzce vymezené části veřejné správy, která se týká tzv. vrchnostenského výkonu, tj. té části veřejné správy, při kterém se rozhoduje o právech a povinnostech občanů. Vrchnostenský výkon veřejné správy není jen doménou přenesené působnosti, nýbrž jej lze nalézt rovněž v rámci působnosti samostatné. Příkladem vrchnostenského výkonu veřejné správy v samostatné působnosti je například oblast odpadového hospodářství, školství či některé oblasti

spadající do sociální sféry. Obě působnosti jsou si v tomto aspektu kvalitativně velmi podobné, a proto by měly být vykonávány na stejné úrovni, kterou je právě správní obvod obce s rozšířenou působností. Dále je vhodné využít meziobecní spolupráci v obvodu ORP při realizaci zákonných úkolů samosprávy (1.2.4), a to i v případě specifických potřeb osob se zdravotním postižením. Tato úroveň je rovněž využitelná pro zvýšení koordinační role obce třetího typu při řešení problémů územního rozvoje.

OBSAH NÁVRHU OPATŘENÍ

Obsahem předmětného návrhu je především finanční a metodická podpora obcím s obecným cílem posílit výkon meziobecní spolupráce, vykonávané v rámci správního obvodu ORP, zvláště pak meziobecní spolupráci s již zmíněným vrchnostenským charakterem na straně jedné, resp. společnou správu zákonných úkolů v oblasti samosprávy a koordinační roli ORP v oblasti územního rozvoje na straně druhé. Tento druh spolupráce by měl ve správním obvodu ORP probíhat za zapojení co nejširšího počtu obcí, ideálně všech obcí správního obvodu, či aspoň jejich podstatné většiny. Tím dojde k lepšímu využití možností, které při výkonu veřejné správy nabízí spojený model. Koncepce počítá i nadále s tím, že základní formou meziobecní spolupráce zůstanou především dobrovolné svazky obcí, zřízené v souladu s ustanovením § 49 a násl. obecního zřízení.

Pokud se v průběhu realizace koncepce v praxi projeví (na straně státu či územních samosprávných celků) potřeba reformulace stávajícího pojetí dobrovolné meziobecní spolupráce v obecním zřízení, budou potřebné změny v zákoně upraveny. Možné legislativní změny nejsou v době trvání koncepce vyloučeny ani v jiných oblastech, které mohou vyplynout například z analýzy kompetencí ÚSC, které vykonávají v samostatné působnosti na základě zvláštních zákonů.

GESTOR NÁVRHU OPATŘENÍ:

odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy MV

Spolupráce:

odbor veřejné správy, dozoru a kontroly MV

komunální svazy

Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo financí

CÍLOVÁ SKUPINA:

územní samosprávné celky

2.4.2 ZŘÍZENÍ SPECIFICKÉHO INSTITUTU MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE V RÁMCI AGLOMERACÍ

DŮVOD ZAŘAZENÍ NÁVRHU OPATŘENÍ

Agglomerace jsou natolik specifické funkční celky, že v nich stávající instituty obecního zřízení mohou být využity jen částečně. Jedním z těchto institutů je obecná právní úprava dobrovolného svazku obcí, který by měl být v případě aglomerací výrazně modifikován. Tato nová entita je zatím pracovní

nazývána „Metropolitní svazek“. Jak uvedeno výše (1.2.3), aglomerace musí být pro účely výkonu veřejné správy nejprve legálně definovány; speciální právní úprava meziobecní spolupráce v aglomeracích bude připravována paralelně s legální definicí aglomerací pro účely veřejné správy, resp. novým pojetím výkonu přenesené působnosti v této entitě. Obě opatření tvoří obsahově jeden funkční celek, navržené aktivity by proto měly být realizovány paralelně.

OBSAH NÁVRHU OPATŘENÍ

Obsahem návrhu opatření jsou legislativní změny, které upraví způsob meziobecní spolupráce v aglomeracích. Předstupněm legislativních změn se stane detailní komparace právní úpravy aglomerací ve vybraných zemích, která naváže na obecně koncipované výstupy Analýzy statutárních měst z roku 2019. Ta stručně nastíní právní úpravu vybraných aglomerací v SRN, Rakousku, Slovensku, Francii a Polsku. Následná analýza musí být nejen zevrubnější, nýbrž také více zacílená, přičemž jedna právní úprava vybrané země by měla vytvořit základní inspirační vzor budoucí právní úpravy, který může být doplněn vhodnými právními instituty ostatních popisovaných zemí, Nizozemska, Belgie, resp. specificky národní právní úpravou. Na analýzu budou navazovat nutné legislativní změny.

ODHADOVANÉ FINANČNÍ NÁROKY, PREFEROVANÝ ZDROJ FINANCOVÁNÍ (s.114)

Finanční náročnost implementace koncepce byla při zahrnutí všech strategických cílů ve výše uvedeném rozsahu odhadnuta na cca 1,73 mld. Kč. Za účelem rozvoje meziobecní spolupráce je vhodné taktéž věnovat cca 1 mld. Kč na její podporu. Bližší specifikace finanční náročnosti implementace je k dispozici v prvním a bude k dispozici v následných Akčních plánech.